

Warszawa, 4 stycznia 2021 r.

Dr hab. Arkadiusz Michał Kowalski, prof. SGH
Kolegium Gospodarki Światowej
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
e-mail: arkadiusz.kowalski@sgh.waw.pl

Recenzja dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego oraz osiągnięć organizacyjnych dr Joanny Kuczewskiej w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse

I. Podstawa formalno-prawna sporządzenia recenzji

Podstawę do sporządzenia recenzji stanowi pismo Przewodniczącego Rady Dyscypliny Ekonomia i finanse na Uniwersytecie Gdańskim z dnia 29 października 2020 r. informujące o wyznaczeniu przez Radę Doskonałości Naukowej mojej osoby na recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse dr Joannie Kuczewskiej.

Do pisma dołączono kopię wniosku Habilitantki wraz z załącznikami, w tym m.in.: kopię dyplomu doktorskiego, autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych oraz wykaz osiągnięć naukowych. Ponadto, dołączono wydruk wybranych publikacji Habilitantki oraz monografię pt. „Benchmarking jako metoda diagnozy konkurencyjności przedsiębiorstw w klastrach” opublikowaną przez Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego w 2020 r., przedkładaną jako osiągnięcie wynikające z art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2020.0.85).

Załączona dokumentacja została przygotowana z należytą starannością i pozwala na prawidłową i obiektywną ocenę dorobku naukowego, badawczego i dydaktycznego Habilitantki.

II. Podstawowe informacje o przebiegu działalności naukowo-badawczej dr Joanny Kuczewskiej

Dr Joanna Kuczewska jest absolwentką Wydziału Ekonomicznego na Uniwersytecie Gdańskim. Od 1997 r. była ona nieprzerwanie zatrudniona na tym wydziale, w latach 1997–

2006 jako asystent w Katedrze Jeana Monneta, a od 2006 r. jako adiunkt w Katedrze Ekonomii Międzynarodowej i Rozwoju Gospodarczego (funkcjonującej do 2019 r. pod nazwą Katedry Ekonomiki Integracji Europejskiej). Po uzyskaniu doktoratu Habilitantka poszerzała i pogłębiała swoje wykształcenie, uczestnicząc m.in. w 50-godzinnym szkoleniu Statistica, studiach podyplomowych „Mechanizmy funkcjonowania strefy euro” i “Menedżer projektów badawczo-rozwojowych” a także w „intensive executive MBA course” na Corvinus University w Budapeszcie.

III. Ocena głównego osiągnięcia naukowego

Głównym osiągnięciem naukowym wskazanym przez Habilitantkę jest monografia pt. „Benchmarking jako metoda diagnozy konkurencyjności przedsiębiorstw w klastrach”. Celem badawczym tej pracy jest przedstawienie znaczenia metody benchmarkingu w badaniu konkurencyjności przedsiębiorstw oraz sformułowanie koncepcji wykorzystania metody najlepszych praktyk w zakresie diagnozy konkurencyjności przedsiębiorstw funkcjonujących w wybranych klastrach w Polsce, takich jak Pleszewski Klaster Kotlarski, Lubuski Szlak Wina i Miodu, Łeba – Błękitna Kraina, Podlaski Klaster Bielizny oraz Wschodni Klaster Budowlany. We Wstępie monografii (str. 10) pojawiają się następujące tezy badawcze:

1. Metoda benchmarkingu ma szczególne znaczenie dla badania i poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw w klastrach.
2. Metoda benchmarkingu pozwala na identyfikację czynników istotnie wpływających na konkurencyjność przedsiębiorstw w klastrach.

Przedstawiając powyższe tezy Autorka użyła błędnego sformułowania „możliwe jest zaryzykowanie sformułowania następujących tez badawczych”, ponieważ z definicji tezą jest stwierdzenie, co do którego mamy pewność jego słuszności. Co więcej, na str. 13 pojawia się informacja, że „dowodzeniu słuszności postawionych tez podporządkowana została konstrukcja niniejszej monografii”. Natomiast dopiero w rozdziale 5 (na str. 177) pojawiają się jakiegokolwiek postawione w pracy hipotezy:

- H1: Efekty współpracy w klastrze kształtujące zasoby przedsiębiorstwa (potencjał konkurencyjny) w sposób istotny oddziałują na jego produktywność.
- H2: Efekty współpracy w klastrze kształtujące warunki konkurencji w sektorze wpływają na produktywność przedsiębiorstw.

H3: Efekty wynikające z działalności przedsiębiorstwa w specyficznej koncentracji, jaką jest klaster, mają przełożenie na produktywność przedsiębiorstw.

H4: Działania koordynatora klastra istotnie wpływają na produktywność przedsiębiorstw.

Hipotezy te dotyczą czynników krytycznych wpływających na produktywność przedsiębiorstw w badanych klastrach i w pośredni sposób nawiązują do Tezy 2. Szkoda jednak, że zabrakło sformułowania hipotezy głównej, której weryfikacji lub falsyfikacji służyłoby testowanie hipotez pomocniczych. Hipotezy te powinny zostać przedstawione już we Wstępie. Pomimo powyższych zastrzeżeń co do sposobu i miejsca przedstawienia tez i hipotez uznaję jednak, że same w sobie są one wartościowe, a ich dowodzenie wnosi istotną wartość poznawczą do stanu wiedzy w obszarze klastrów i ich znaczenia dla produktywności przedsiębiorstw.

Monografia składa się z pięciu rozdziałów, z których pierwsze cztery mają charakter teoretyczny i zostały poświęcono kolejno: teorii konkurencyjności, aspektom teoretycznym związanym z konkurencyjnością przedsiębiorstw, benchmarkingowi jako metodzie diagnozy konkurencyjności przedsiębiorstw oraz klastrów, a piąty ma charakter empiryczny i zawiera wyniki badań własnych Habilitantki. Uwagę zwraca nieproporcjonalna struktura pracy – przykładowo rozdział pierwszy zawiera jedynie 19 stron, podczas gdy rozdział drugi 44 strony. W rozdziale pierwszym omówiono ewolucję teorii konkurencyjności, m.in. określając konkurencyjność na podstawie trzech źródeł: teorii handlu międzynarodowego, organizacji przedsiębiorstwa i makroekonomii gospodarki otwartej, uzupełniając je koncepcją konstruowania systemowych przewag regionalnych. Ponadto, dokonano dezagregacji koncepcji konkurencyjności na poziomy: mikroekonomiczny, mezoekonomiczny (obejmujący sektory i regiony) oraz makroekonomiczny. Od strony merytorycznej rozdział pierwszy stanowi wstęp do rozdziału drugiego poświęconego konkurencyjności na pierwszym z wymienionych powyżej poziomów – przedsiębiorstwa. O ile nie budzi wątpliwości podjęcie wątku konkurencyjności na poziomie mikroekonomicznym, ponieważ praca dotyczy benchmarkingu jako metody diagnozy konkurencyjności przedsiębiorstw, to niedosyt pozostawia brak kolejnego rozdziału dot. szczegółowej analizy konkurencyjności na poziomie mezoekonomicznym, ponieważ przedmiotem zainteresowania są przedsiębiorstwa funkcjonujące w klastrach i jednym z kluczowych zadań badawczych jest identyfikacja i określenie wpływu czynników krytycznych związanych z funkcjonowaniem klastrów (a więc struktur rozpatrywanych na poziomie mezoekonomicznym) na produktywność przedsiębiorstw.

W rozdziale drugim konkurencyjność przedsiębiorstwa została omówiona przez pryzmat definicji uwzględniających zarówno nurt zasobowy (*resource-based view*) właściwy dla nauk o zarządzaniu, jak i zakorzeniony w koncepcjach ekonomicznych nurt pozycjonowania (*industrial-organization*). Pozytywnie należy ocenić podjęcie przez dr Joannę Kuczewską próby przedstawienia własnej, eklektycznej definicji konkurencyjności przedsiębiorstwa, która stanowiła następnie bazowy punkt odniesienia w dalszych etapach badań. Zgodnie z podejściem Habilitantki konkurencyjność przedsiębiorstwa tworzona jest przez system czynników determinujących utrzymanie trwałej przewagi konkurencyjnej, takich jak:

- dostępne zasoby wewnętrzne przedsiębiorstwa (czynniki na poziomie mikroekonomicznym),
- zasoby otoczenia bliższego wraz z zasobami wynikającymi z lokalizacji (czynniki na poziomie mezoekonomicznym),
- zasoby otoczenia dalszego (makroekonomicznego).

Na końcu rozdziału przedstawiono także różne metody diagnozowania przewag konkurencyjnych na poziomie mikro, mezo i makroekonomicznym oraz oceny wynikowej pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa, przy czym przeprowadzona analiza ma charakter wtórny i sprowadza się przede wszystkim do przeglądu literatury w tych obszarach – wartość rozważań zwiększyłaby autorska próba zaproponowania własnego modelu poszukiwania przewag konkurencyjnych z uwzględnieniem wszystkich wymienionych elementów.

W rozdziale trzecim przedstawiono metodę benchmarkingu i jej wykorzystanie w diagnozie konkurencyjności przedsiębiorstw. Omówione zostały: ewolucja, definicje, zakres, rodzaje i cechy benchmarkingu oraz różnorodne koncepcje tego zagadnienia w kontekście ich procesowego charakteru. Zdaniem Habilitantki benchmarking jest metodą dynamiczną, której implementacja może prowadzić do poprawy efektywności wielu procesów przedsiębiorstwa jeszcze przed oceną wypracowanego przez nie rezultatu. W nawiązaniu do wcześniejszych dwóch rozdziałów wykazano, że benchmarking może być wykorzystywany na różnych poziomach konkurencyjności przedsiębiorstwa, co ułatwia identyfikację i wdrażanie najlepszych rozwiązań przyczyniających się do kształtowania przewag konkurencyjnych. Rozdział kończy analiza dorobku literatury dotyczącej roli metody benchmarkingu w badaniu konkurencyjności klastrów (m.in. studia Komisji Europejskiej, badania Polskiej

Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości), co stanowi pomost łączący tą część monografii z kolejnym rozdziałem.

W rozdziale czwartym przybliżono zagadnienie klastrów, analizowanych przede wszystkim jako środowisko, w którym ujawniają się korzyści mające znaczenie dla budowania przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw. Podobnie jak w przypadku poprzednich rozdziałów, większość tej części monografii ma charakter przede wszystkim odtwórczy i polega na przedstawieniu opisywanych wielokrotnie w literaturze zagadnień dotyczących ewolucji koncepcji klastrów, ich definicji, cech charakterystycznych, typów czy procesu powstawania. Wartość tej części monografii pomniejsza fakt, że Habilitantka wykorzystuje w znaczącej większości dość starą bazę literaturową, z niewielkim udziałem pozycji opublikowanych w ostatniej dekadzie. Z satysfakcją odnotowałem jednakże rozróżnienie (str. 134) klastrów od inicjatyw klastrowych, które to pojęcia są niestety używane zamiennie przez wiele osób zajmujących się tą tematyką. Oryginalnym wkładem Habilitantki jest zaprezentowany w ostatnim podrozdziale na rys. 4.10 (str. 144) model przedstawiający obszary ujawniania korzyści współpracy klastrowej na różnych poziomach wyodrębnionych w zaprezentowanej w rozdziale drugim eklektycznej definicji konkurencyjności przedsiębiorstwa, obejmującej czynniki na poziomie mikro, mezo i makroekonomicznym.

Rozdział piąty stanowi część monografii o największym wkładzie własnym Habilitantki, bazującym na analizie empirycznej pięciu klastrów w Polsce, którymi są:

- 1) Pleszewski Klaster Kotlarski,
- 2) Lubuski Szlak Wina i Miodu,
- 3) Łeba - Błękitna Kraina,
- 4) Podlaski Klaster Bielizny,
- 5) Wschodni Klaster Budowlany.

Przeprowadzono analizę ilościową, m.in. z wykorzystaniem metody cząstkowych najmniejszych kwadratów (*Partial Least Squares - Structural Equation Modelling - PLS-SEM*) oraz metodę badania logitowego (logit uporządkowany), a także badania jakościowe, które umożliwiły sformułowanie kompleksowej koncepcji wykorzystania metody najlepszych praktyk dla poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw funkcjonujących w różnych wariantach doboru i identyfikacji klastrów, wraz z propozycją mierników najlepszych praktyk. Poszczególne zadania badawcze zostały przez Habilitantkę wykonane w sposób prawidłowy i za pomocą odpowiednich metod badawczych.

Podsumowując, dr Joanna Kuczevska podjęła w monografii temat aktualny i ważny zarówno z naukowego, jak i z praktycznego punktu widzenia. Oryginalność monografii przejawia się zarówno w zakresie zdefiniowania problematyki, jak i w przyjętych metodach badawczych. Na wysoką ocenę zasługują przede wszystkim przeprowadzone w profesjonalny sposób badania empiryczne. Przedstawione powyżej uwagi krytyczne, z których część można uznać za dyskusyjne, nie zmieniają łącznej pozytywnej oceny przedstawionej dysertacji, która w mojej ocenie spełnia wymagania stawiane rozprawom będącym przedmiotem przewodu habilitacyjnego.

IV. Ocena pozostałego dorobku naukowo-badawczego

Oprócz omówionej wcześniej monografii, dr Joanna Kuczevska jest autorką i współautorką wielu innych artykułów i rozdziałów w monografiach, w większości koncentrujących się na szeroko ujętej tematyce funkcjonowania przedsiębiorstw w warunkach otoczenia, jakie wynikają z implementacji zasad rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem stosowania metodyki benchmarkingu jako narzędzia służącego poprawie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz badaniu efektów wynikających z tworzenia i rozwoju klastrów. Świadczy to o tym, że Habilitantka ma wyraźnie sprofilowany i konsekwentnie kontynuowany obszar zainteresowań naukowych i rozwoju naukowo-badawczego. W jej dorobku po uzyskaniu stopnia doktora można wyróżnić cztery najważniejsze kierunki badawcze, dotyczące:

- 1) funkcjonowania przedsiębiorstw w warunkach rynku wewnętrznego Unii Europejskiej,
- 2) znaczenia otoczenia konkurencyjnego przedsiębiorstw, w szczególności klastrów, dla szeroko pojmowanej konkurencyjności przedsiębiorstw,
- 3) benchmarkingu jako metody diagnozy konkurencyjności przedsiębiorstw,
- 4) ekonomicznej skuteczności prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego jako elementu wykorzystania prawa drugiej szansy.

W ramach pierwszego z ww. obszarów Habilitantka współprowadziła badania jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora, koncentrując się na ocenie zmian warunków funkcjonowania otoczenia przedsiębiorstw w warunkach wspólnego rynku UE na kolejnych etapach pogłębiania i poszerzania integracji gospodarczej. Do osiągnięć badawczych Habilitantki (część z nich ma charakter zespołowy) w tym kontekście należą m.in.:

- wyprowadzenie eklektycznej definicji konkurencyjności przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem warunków otoczenia wynikającego z implementacji wspólnego rynku,
- realizacja pilotażowego badania ankietowego 500 polskich przedsiębiorstw mającego na celu ocenę warunków otoczenia polskich przedsiębiorstw w wyniku integracji z rynkiem wewnętrznym UE,
- ocena warunków otoczenia konkurencyjnego przedsiębiorstw na wspólnym rynku Unii Europejskiej wynikających ze skutków globalnego kryzysu gospodarczo-finansowego w latach 2007-2009 oraz stagnacji procesów implementacji i zasad rynku wewnętrznego,
- identyfikacja czynników i działań koniecznych do zrealizowania przez przedsiębiorstwa i instytucje otoczenia biznesu w celu przezwyciężenia negatywnych skutków kryzysu gospodarczo-finansowego, takich jak: elastyczność struktur organizacyjnych i strategia dywersyfikacji ryzyka, szybka reakcja na zmiany, wdrażanie innowacji procesowych i produktowych, poszukiwanie nisz rynkowych, upraszczanie prawa oraz zwiększenie dostępu do zewnętrznego wsparcia finansowego,
- oceny zmian związanych z realizacją wspólnego rynku, wraz ze wskazaniem tzw. mapy drogowej jego przyszłej implementacji,
- identyfikacja stojących przed UE wyzwań utrudniających realizację strategii rozwoju wspólnego rynku, w szczególności problemów instytucjonalnych,
- wskazanie kierunków zmian w specjalizacji eksportowej usług w krajach Grupy Wyszehradzkiej przed akcesją i po akcesji do UE,
- ocena wdrażania polityki wspierania przedsiębiorczości, w szczególności Programu Small Business Act dla Europy, wraz z identyfikacją kluczowych obszarów wymagających przyspieszenia i poprawy skuteczności w Polsce, do których należą: kwalifikacje i innowacje, jednolity rynek oraz skuteczność prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego.

Drugi obszar badawczy dr Joanny Kuczewskiej obejmował perspektywę mezoekonomiczną i koncentrował się na otoczeniu konkurencyjnym przedsiębiorstw, w szczególności funkcjonowaniu podmiotów gospodarczych w ramach klastrów. Do najważniejszych osiągnięć Habilitantki i osób, z którymi współprowadziła ona badania w tym obszarze, zaliczam:

- identyfikację efektów wewnętrznych współpracy klastrowej, w szczególności badania dowodzące, że sama koncentracja geograficzna nie jest warunkiem wystarczającym dla ujawnienia korzyści współpracy klastrowej, ale istotne jest również uwzględnienie pozostałych warunków współpracy, m.in. powiązań formalnych i nieformalnych – tym samym Habilitantka wykazała, iż mapowanie klastrów oparte o analizę ilościową (np. z wykorzystaniem współczynników lokalizacji) wymaga uzupełnienia o badanie czynników jakościowych,
- badania nad rozwojem relacji między instytucjami nauki i podmiotami gospodarczymi, w szczególności ocena współpracy instytucji nauki i biznesu w Polsce i USA,
- badania nad koncepcją konstruowania przewag konkurencyjnych w regionie, w szczególności określenie potencjału 35 regionów na poziomie NUTS2 zlokalizowanych w krajach Grupy Wyszehradzkiej do konstruowania relacji współpracy między aktorami życia gospodarczego z wykorzystaniem podejścia opartego o rodzaj wiedzy dominującej.

Trzeci obszar badawczy dr Joanny Kuczewskiej obejmuje zagadnienie benchmarkingu jako metody diagnozy konkurencyjności przedsiębiorstw. Największe osiągnięcia badawcze Habilitantki (z których część ma charakter indywidualny, a część zespołowy) to:

- badania nad możliwościami implementacji benchmarkingu na różnych poziomach konkurencyjności przedsiębiorstw, w szczególności na poziomie mezoekonomicznym, w celu diagnozy i poprawy warunków otoczenia konkurencyjnego,
- zaprezentowanie metodyki europejskiej procedury benchmarkingu oraz ocena możliwości jej zastosowania przez polskie podmioty gospodarcze jako instrumentu poprawy konkurencyjności,
- wykazanie dynamicznego charakteru metodyki benchmarkingu i możliwości jego wykorzystania na każdym poziomie budowania przewag konkurencyjnych przedsiębiorstw,
- ocena warunków możliwości zastosowania metody „równaj do najlepszych” w Polsce, wraz z identyfikacją barier dla skutecznego wdrażania benchmarkingu, takich jak: brak doświadczenia w zakresie benchmarkingu, brak informacji o jakichkolwiek programach i inicjatywach benchmarkingu, obawa przed ujawnianiem danych o przedsiębiorstwie czy obawa o podawanie nieprawdziwych danych podczas implementacji metody na poziomie mezoekonomicznym.

Czwartym obszarem badawczym dr Joanny Kuczewskiej jest ekonomiczna skuteczność prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego jako element wykorzystania prawa drugiej szansy. Z uwagi na interdyscyplinarny charakter tego nurtu badawczego, obejmującego nauki ekonomiczne i prawne, wyróżnia się on na tle trzech zaprezentowanych wcześniej obszarów, aczkolwiek nie jest od nich całkowicie oderwany i można go uznać za kontynuację badań nad oceną procesu implementacji polityki wspierania przedsiębiorczości. Do najważniejszych osiągnięć badawczych zespołów, w których skład wchodziła Habilitantka, należą:

- badania nad zjawiskiem decouplingu, czyli rozdzieleniem polityki unijnej i praktyki w państwach członkowskich wobec przedsiębiorstw przeżywających trudności finansowe,
- przedstawienie zmian, jakie wprowadzono w zakresie polskiego prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego w 2016 roku i ich ocena w kierunku zgodności z oczekiwaniami polskich przedsiębiorców, wraz z identyfikacją istniejącego nadal problemu egzekwowania prawa drugiej szansy z uwagi na takie czynniki, jak: długi czas trwania procedur sądowych w zakresie restrukturyzacji i upadłości, bardzo wysokie koszty procedowania oraz wysoki odsetek spraw oddalonych,
- badanie skuteczności ex-ante prawa upadłościowego na przykładzie Polski.

V. Ilościowa ocena dorobku badawczego oraz ocena działalności organizacyjno-dydaktycznej i współpracy międzynarodowej

Liczba cytowań publikacji naukowych dr Joanny Kuczewskiej wynosi: 134 cytowania według Google Scholar, 165 cytowań według Publish and Perish oraz 143 cytowania według Web of Science, natomiast indeks Hirsha wynosi: 5 według Publish and Perish, 5 według Google Scholar oraz 4 według Web of Science. Liczba punktów MNiSW po uzyskaniu stopnia doktora wyniosła 449 (383 pkt uwzględniając współautorów z tego samego wydziału) plus 100 punktów za monografię habilitacyjną. O ile indeks Hirscha nie jest zbyt wysoki, to liczbę punktów MNiSW należy uznać za satysfakcjonującą. Słabością dorobku naukowego dr Joanny Kuczewskiej jest to, że wśród wielu opublikowanych przez nią pozycji niewielki udział stanowią artykuły publikowane w zagranicznych czasopiśmiech zawartych w bazie Journal Citation Reports. Przegląd wykazu publikacji dr Joanny Kuczewskiej umożliwił mi odnalezienie jedynie jednego takiego artykułu [Prusak B., Morawska S., Kuczevska J., Banasik P. (2019), The role of stakeholders on rejection of bankruptcy applications in the case

of "poverty" of the estate: A Polish case study, *International Insolvency Review*, 28(1), 63-85], w którym deklarowany udział dr Joanny Kuczewskiej wynosi 25%.

Ograniczenie publikowania artykułów przede wszystkim do czasopism wydawanych przez polskie ośrodki naukowe sprawia, że publikacje dr Joanny Kuczewskiej pozostają mniej dostępne i nieznanie szerszemu gronu międzynarodowych czytelników, a autorka może w mniejszym stopniu liczyć na cytowania w literaturze zagranicznej, co znajduje odzwierciedlenie m.in. w niskiej wartości indeksu Hirsha. Przekłada się to także na ograniczone upowszechnianie wyników badań prowadzonych przez Habilitantkę i niewielki wkład do nauki światowej.

Nisko oceniam także uczestnictwo dr Joanny Kuczewskiej w projektach badawczych. Z dostarczonej dokumentacji (Autoreferat, str. 44-45 oraz Załącznik 4 wniosku habilitacyjnego, str. 30-31) wynika, że po osiągnięciu stopnia doktora uczestniczyła ona w latach 2006-2020 jedynie w pięciu projektach naukowych finansowanych w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych, przy czym nie kierowała żadnym z tych projektów. Pewną słabością jest także to, że nie wykazano, aby dr Joanna Kuczevska przebywała na dłuższych, przekraczających trzy miesiące zagranicznych badawczych stażach naukowych.

Za działalność naukową Habilitantka została pięciokrotnie wyróżniona nagrodami naukowymi, ale tylko jedna z nich została przyznana za osiągnięcia po uzyskaniu stopnia doktora (Nagroda Rektora SGH I stopnia zespołowa z grudnia 2015 r. za książkę „10 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Ocena i perspektywy”). Wcześniejsze nagrody były uzyskiwane w latach 1998-2006 za osiągnięcia przed uzyskaniem stopnia doktora (ostatnia nagroda z tego okresu została przyznana w październiku 2006 r. – Nagroda Rektora III stopnia indywidualna za doktorat „Europejska procedura benchmarkingu jako instrument poprawy konkurencyjności polskich przedsiębiorstw w aspekcie integracji z Unią Europejską”), zatem nie powinny one być uwzględniane w ocenie dorobku badawczego w procedurze habilitacyjnej.

Na pozytywną ocenę zasługuje aktywność Habilitantki w zakresie uczestnictwa w konferencjach naukowych w kraju i za granicą. Oprócz wielu wystąpień naukowych dr Joanna Kuczevska była także członkiem komitetów organizacyjnych i naukowych kilku konferencji oraz przewodniczyła kilku sesjom. Posiada ona także doświadczenie w recenzowaniu opracowań naukowych zgłaszanych do czasopism naukowych i na konferencje międzynarodowe.

Pozytywnie oceniam dorobek dydaktyczny dr Joanny Kuczewskiej. Prowadziła ona m.in.:

- liczne zajęcia w języku polskim na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia w ramach przedmiotów o tematyce związanej z integracją europejską i zarządzaniem międzynarodowym,
- wykłady i ćwiczenia w języku angielskim i polskim na studiach MBA, m.in. przedmioty Business Economics i Ekonomia Menedżerska,
- wykłady i ćwiczenia w języku angielskim i polskim na studiach podyplomowych w ramach przedmiotów związanych z tematyką integracji europejskiej i zarządzania projektami europejskimi,
- szkolenia zawodowe, przede wszystkim na temat wykorzystania środków UE, kierowania projektami europejskimi, a także – co warto odnotować w kontekście tematu monografii habilitacyjnej – szkolenia klastrów.

Ponadto, dr Joanna Kuczewska była promotorem 85 prac licencjackich i 10 prac magisterskich oraz recenzentem 40 prac licencjackich i 29 prac magisterskich. Pewną słabością w dorobku dydaktycznym dr Joanny Kuczewskiej jest natomiast niewielka międzynarodowa praktyka w prowadzeniu zajęć na zagranicznych uczelniach, np. w ramach krótkoterminowych wyjazdów pracowników naukowo-dydaktycznych możliwych do realizacji w ramach unijnego programu Erasmus+. Biorąc pod uwagę całokształt dorobku dydaktycznego dr Joanny Kuczewskiej oceniam go jednak pozytywnie.

Habilitantka posiada doświadczenie we współpracy z sektorem gospodarczym i związki z praktyką gospodarczą, czego przykładami są m.in.:

- uczestnictwo w projekcie zrealizowanym przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości wraz z Instytutem Badań nad Gospodarką Rynkową w latach 2005-2008, w ramach którego habilitantka wypracowywała materiały wykorzystywane w czasie szkoleń grup klastrowych oraz realizowała cykl szkoleń i coachingu potencjalnych klastrów,
- współpraca z Pomorskim Parkiem Naukowo-Technologicznym w Gdyni w zakresie realizacji zajęć na specjalności „Innowacyjność w Gospodarce” na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego,
- współpraca z klastrami w zakresie doradztwa i szkoleń, np. z klastrem Łeba – Błękitna Kraina oraz z Klastrem Logistyczno-Transportowym Północ-Południe,

- przygotowanie raportów ewaluacyjnych projektów współfinansowanych z projektów europejskich, w szczególności raportów z ewaluacji projektu „Nowa jakość zarządzania w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego”.

VI. Wniosek końcowy

Oceniając dorobek badawczy dr Joanny Kuczewskiej po uzyskaniu stopniu doktora, w tym główne osiągnięcie naukowe, którym jest monografia pt. „Benchmarking jako metoda diagnozy konkurencyjności przedsiębiorstw w klastrach”, jak również osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne Habilitantki stwierdzam, że pomimo poważnych słabości, do których można zaliczyć przede wszystkim niski stopień uczestnictwa w realizacji projektów naukowych, w tym brak kierowania projektem naukowym finansowanym w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych oraz niski stopień umiędzynarodowienia działalności naukowej i dydaktycznej, w szczególności marginalną aktywność w publikowaniu artykułów w indeksowanych czasopismach zagranicznych, spełnia on niezbędne wymogi ustawowe niezbędne do dopuszczenia go do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

Arkadiusz Kowalski